

Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej
05-510 Konstancin Jeziorna, ul. W. Gąsiorowskiego 3

**POWIATOWY PROGRAM KOREKCYJNO-EDUKACYJNY
DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC W RODZINIE
W POWIECIE PIASECZYŃSKIM NA ROK 2013**

Konstancin –Jeziorna 2012

Wstęp

Zjawisko przemocy w rodzinie wymaga podjęcia różnych działań mających na celu łagodzenie skutków tego zjawiska. Jednym z podmiotów powołanych do zapobiegania skutkom przemocy w rodzinie jest Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Konstancinie – Jeziornie przy ul. W. Gąsiorowskiego 3.

Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej realizuje zadanie określone w art. 6 ust. 3 pkt. 1 *ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* (Dz. U. z 2005 Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 10 czerwca 2010 roku o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010r. Nr 125, poz. 842).

Powyższe stanowi, iż zadaniem własnym powiatu jest opracowanie i wdrożenie do realizacji programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, natomiast zadaniem powiatu z zakresu administracji rządowej jest opracowanie i wdrożenie do realizacji programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Powiatowy Program Korekcyjno – Edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie na rok 2013 został opracowany w celu zwiększenia skuteczności działań mających na celu minimalizowanie zjawiska przemocy w rodzinie oraz wzbogacony został o doświadczenia z realizacji pierwszej edycji w roku 2012.

Realizacja programu korekcyjno – edukacyjnego jest skuteczna jedynie przy współpracy wielu instytucji rządowych, samorządowych i organizacji pozarządowych realizujących zadania z zakresu pomocy społecznej.

Niniejszy program powstał w oparciu o dotychczasowy stan wiedzy oraz diagnozę zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie piaseczyńskim i innych powiatach.

Program korekcyjno-edukacyjny przyjmuje możliwość realizacji w następujący sposób:

1. w skróconej wersji 3 miesięcznej (60 godzin)
2. w wersji 6 miesięcznej rozszerzonej o elementy metody „Porozumiewania się bez przemocy” Marshalla Rosenberga w formie dodatkowego spotkania omawiającego metodę oraz stosowania tej metody w trakcie ćwiczeń grupowych (120 godzin).
3. możliwość skorzystania z konsultacji indywidualnych i spotkań z rodziną dla osób zainteresowanych.

1. Podstawa prawna opracowania Powiatowego Programu Korekcyjno – Edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. *o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* (Dz. U. z 2005 Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),

Ustawa z dnia 10 czerwca 2010 r. *o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. z 2010 Nr. 125 poz.842),

Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. - *Kodeks rodzinny i opiekuńczy* (Dz. U. z 1964 Nr 9, poz. 59, z późn. zm.),

Ustawa z dnia 26 stycznia 1984 r. - *Prawo prasowe* (Dz. U. z 1984 Nr 5, poz. 24, z późn. zm.),

Ustawa z dnia 8 marca 1990r. *o samorządzie gminnym*
(Dz. U. z 2001 Nr 142, poz. 1591, z późn. zm.),

Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990r. *o Policji*
(Dz. U. z 2007 Nr 43, poz. 277, z późn. zm.),

Ustawę z dnia 7 września 1991r. *o systemie oświaty*
(Dz. U. z 2004 Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.),

Ustawę z dnia 6 czerwca 1997r. - *Kodeks karny*
(Dz. U. z 1997 Nr 88, poz. 553, z późn. zm.),

Ustawę z dnia 6 czerwca 1997r. - *Kodeks postępowania karnego*
(Dz. U. z 1997 Nr 89, poz. 555, z późn. zm.),

Ustawa z dnia 5 czerwca 1998r. *o samorządzie województwa*
(Dz. U. z 2001 Nr 142, poz. 1590, z późn. zm.),

Ustawa z dnia 5 czerwca 1998r. *o samorządzie powiatowym*
(Dz. U. z 2001 Nr 142, poz. 1592, z późn. zm.),

Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. *o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego* (Dz. U. z 2005 Nr 31, poz. 266 z późn. zm.),

Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. *o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*
(Dz. U. z 2010 Nr 234, poz. 1536, z późn. zm.);

Ustawa z dnia 12 marca 2004r. *o pomocy społecznej*
(Dz. U. z 2009 Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.);

Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. *o przeciwdziałaniu narkomanii*
(Dz. U. z 2005 Nr 179, poz. 1485 z późn. zm.),

Ustawa z dnia 26 października 1982r. *o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi* (Dz. U. z 2007 Nr 70, poz. 473, z późn. zm.).

2. Cele programu

Zarówno głównymi jak i szczegółowymi celami programu jest pomoc sprawcom w zaprzestaniu stosowania przemocy poprzez edukację mającą na celu:

1. zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie,
2. zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
3. zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
4. uświadomienie sprawcy przemocy czym jest przemoc,
5. uzyskanie przez sprawcę przemocy świadomości własnych zachowań przemocowych wobec bliskich,
6. rozpoznanie przez sprawcę przemocy sygnałów ostrzegawczych zapowiadających zachowania przemocowe,
7. opracowanie „planu bezpieczeństwa” zapobiegającemu użyciu siły i przemocy,
8. nabycie nowych umiejętności służących rozwiązywaniu i sporów w rodzinie bez użycia agresji,
9. naukę umiejętności partnerskiego układania stosunków w rodzinie oraz uczenie się korzystania z pomocy innych,
10. naukę umiejętności konstruktywnego wyrażania uczuć.

3. Założenia programu

Problem przemocy w rodzinie jest jednym ze szczególnych problemów społecznych w Polsce trudnym do zdiagnozowania. Z uwagi na szkodliwość i rozmiar zjawiska zadaniem specjalistów jest podjęcie szerokiego, dobrze zorganizowanego, zaplanowanego działania uwzględniającego wiele sfer tj. prewencja, prawo, zdrowie, edukacja, praca socjalna.

1. działania uprzedzające – poprzez diagnozę, informację, edukację, kierowaną do ogółu społeczeństwa, a także do osób pracujących z ofiarami i sprawcami przemocy w rodzinie,
2. działania edukacyjne - przekazywanie wiedzy w sposób aktywizujący uczestników, między innymi przez prowadzenie otwartej dyskusji oraz odwoływanie się do indywidualnych doświadczeń,
3. działania wspierające - praca nad rozpoznawaniem i zmianą przekonań i postaw osobistych (sprawców) poprzez analizę sytuacji życiowych dokonaną przy udziale specjalistów,
4. działania interwencyjne – opieka i terapia kierowana zarówno do ofiar przemocy w rodzinie jak i sprawców przemocy w rodzinie.

4. Sposób realizacji

Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Konstancinie – Jeziornie ściśle współpracuje z wieloma instytucjami lokalnymi działającymi w sferze pomocy społecznej i mającymi styczność z problemem przemocy w rodzinie.

Dzięki tej współpracy możliwa jest rekrutacja uczestników programu oraz stały monitoring i diagnoza tego zjawiska na terenie powiatu piaseczyńskiego.

Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej dokonuje rekrutacji uczestników i określa formę realizacji programu dostosowaną do liczby uczestników i ich potrzeb. Realizacja programu może odbywać się również w systemie zamkniętym o stałej liczbie uczestników lub otwartym gdzie w trakcie trwania programu dołączają nowi uczestnicy przechodząc po kolei wszystkie sesje.

Następuje również opracowanie reguł uczestnictwa jako dokumentu z którym zapoznawani są uczestnicy programu, który stanowi formę kontraktu pomiędzy realizatorem a uczestnikiem. Kontrakt ten stanowi pisemne zobowiązanie uczestników do bezpiecznego i zgodnego z zasadami współżycia społecznego zachowania w trakcie uczestnictwa w zajęciach. Uczestnik programu zobowiązuje się do powstrzymywania się od zachowań przemocowych wobec członków rodziny i innych osób.

Kolejnym etapem realizacji programu jest przygotowanie wstępnej diagnozy poprzez indywidualną pracę uczestnika z lekarzem psychiatrą w celu wykluczenia z zajęć osób dotkniętych chorobą psychiczną oraz osób z poważnymi zaburzeniami osobowości (w tym osobowości pogranicznej i antyspołecznej).

Po przeprowadzeniu wstępnej diagnozy można sformułować grupę uczestników oraz określić liczbę spotkań/sesji w cyklu. Zajęcia wyszczególnione w programie powinny być prowadzone w małych grupach (od 8 do 12 osób). Łączny czas programu powinien obejmować 60 - 120 godzin zajęć, a przerwy między kolejnymi zajęciami nie powinny być dłuższe niż jeden tydzień.

Oddziaływania korekcyjno – edukacyjne są jednocześnie wzbogacone o praktyczne ćwiczenia moderowane przez specjalistów, dostarczające doświadczeń zmieniających zachowania i postawy uczestników programu.

Równolegle do cotygodniowych spotkań uczestników programu ze specjalistami odbywa się również monitorowanie zachowań uczestników poprzez współpracę z kuratorami sądowymi. Utworzenie systemu monitorowania zachowania związanego z przemocą u osób uczestniczących w programie w trakcie trwania programu we współdziałaniu z kuratorami sądowymi.

Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej prowadzi dokumentację, którą stanowią : listy obecności, testy, ćwiczenia, karty pracy, raporty, sprawozdania.

Ostatnim etapem jest dokonanie oceny końcowej postępów uczestników programu korekcyjno-edukacyjnego.

Osoby prowadzące w celu efektywniejszych oddziaływań i obiektywnego spojrzenia na problem przemocy w czasie realizacji programu będą korzystać z własnej superwizji.

Program prowadzony jest przez dwie osoby – kobietę i mężczyznę. Relacja pomiędzy osobami prowadzącymi staje się w ten sposób modelem komunikacji partnerskiej dla uczestników programu. Obecność kobiety i mężczyzny staje się dodatkowo czynnikiem konfrontującym ważnym w procesie zmiany zachowania.

Podczas 2 sesji indywidualnych wprowadzających uczestnik zapoznaje się z celami i przebiegiem programu. Prowadzący zapoznaje się także z sytuacją rodzinną i prawną osoby zgłaszającej się, diagnozując sytuację życiową oraz specyfikę stosowanej

przemocy.

Zajęcia grupowe podzielone są na 8 bloków tematycznych, w których poddawana jest analizie jedna z form zachowań przemocowych oraz przedstawiane alternatywne dla niej formy zachowań bez przemocy.

Informacje pozyskane od uczestników są objęte zasadą poufności.

5. Warunki uczestnictwa

Warunkiem uczestnictwa przyjęcia do programu jest przyznanie się osoby do stosowania przemocy domowej, wówczas uczestnictwo następuje na zasadzie dobrowolności. O uczestnictwie w terapii dla sprawców przemocy może również zdecydować Sad Karny nakładając na sprawcę przemocy domowej obowiązek uczestniczenia w programie.

Do programu nie kwalifikują się osoby :

-   chore psychicznie,
-   z poważnymi zaburzeniami osobowości antyspołecznej oraz zaburzeniami osobowości pogranicznej,
-   nałogowi hazardziści,
-   uzależnione od alkoholu i narkotyków, które nie przeszły podstawowego cyklu terapii.

Uczestnikami programu mogą być :

-   osoby skierowane przez Sąd, skazane za przestępstwo z art. 207§1 kodeksu karnego (lub inne przeciwko rodzinie, opiece, ze stwierdzeniem sprawstwa przemocy) korzystający z warunkowego zawieszenia wykonywania kary pozbawienia wolności),
-   osoby kierowane przez Policję, objęte procedurą Niebieskich Kart,
-   osoby kierowane przez pomoc społeczną, organizacje pozarządowe, Kościoł, organizacje kościelne i inne instytucje,
-   osoby, samodzielnie zgłaszające chęć uczestnictwa w programie.

Wobec osób skierowanych decyzją sądu uchylających się od uczestnictwa w zajęciach stosuje się powiadomienie Sądu o tym fakcie.

Fakt dobrowolnego uczestnictwa w programie osób stosujących przemoc, skierowanych przez instytucje, organizacje, rodzinę lub samodzielne zgłoszenie, pozostaje objęty tajemnicą.

6. Realizatorzy

Bezpośrednim realizatorem programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie jest Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Konstancinie-Jeziornie. Rekrutacja uczestników oraz monitoring odbywa się we współpracy z wieloma instytucjami lokalnymi takimi jak:

- Ośrodki Pomocy Społecznej,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Sąd Rejonowy,
- Wydział Edukacji Powiatu,
- Komenda Powiatowa Policji,
- Komisariaty Policji w poszczególnych gminach,
- Zespołem Kuratorskim Służby Sądowej,
- Poradnią Terapii Uzależnień i Współuzależnienia.

Program korekcyjno – edukacyjny powinny prowadzić dwie osoby kobieta i mężczyzna ponieważ daje to sprawcom przemocy obraz modelowej partnerskiej relacji między kobietą a mężczyzną.

Oddziaływania korekcyjno-edukacyjne prowadzone będą przez osoby, które:

1. ukończyły studia II stopnia na jednym z kierunków: psychologia, pedagogika, pedagogika specjalna, nauki o rodzinie, politologia, politologia i nauki społeczne w zakresie pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, resocjalizacji lub pracy socjalnej, albo na innym kierunku uzupełnionym studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki, resocjalizacji;
2. posiadają zaświadczenie o ukończeniu szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w wymiarze co najmniej 100 godzin, w tym w wymiarze 50 godzin w zakresie pracy z osobami stosującymi przemoc w rodzinie;
3. mają udokumentowany co najmniej 3-letni staż pracy w instytucjach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

7. Monitoring i sprawozdawczość

Raz w roku będzie dokonywana analiza jakościowa i ilościowa realizacji programu w oparciu o zgromadzone dane przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Konstancinie-Jeziornie.

Monitorowanie realizacji programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość, która dotyczyć będzie:

1. instytucji pomagających ofiarom przemocy w rodzinie,
2. form udzielanej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
3. form działań kierowanych do sprawców przemocy w rodzinie.

Ponadto, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku *o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie*, Rada Ministrów, zobligowana została do przedkładania Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej w terminie do 30 czerwca każdego roku sprawozdania z realizacji programu.

Monitoring co do zmian postaw przemocowych prowadzony jest w trakcie realizacji

programu oraz przez 3 lata po jego zakończeniu (raz w roku).

8. Kosztorys

Niniejszy kosztorys obejmuje realizację w roku 2013 trzech edycji programu w wersji 3 miesięcznej (tj. po 60 godzin każda).

1. Wynagrodzenie specjalistów (brutto) realizujących program korekcyjno- edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie wraz z materiałami dydaktycznymi:
2. Materiały dydaktyczne, testy, kwestionariusze, karty pracy, artykuły biurowe
3. Liczba uczestników programu - 30 osób
4. Kalkulacja kosztów : 30 osób x 500 zł¹ x 3 edycje = 45 000,00zł

Łączny roczny koszt programu

45 000,00 zł

Podsumowanie

Z doświadczeń Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej wynika, że najczęstszymi problemami z którymi zgłaszają się klienci są problemy związane z przemocą domową. Wskazuje to jednoznacznie na konieczność podejmowania działań edukacyjnych, korekcyjnych mających na celu niwelowanie negatywnych skutków tego zjawiska.

Ważnym elementem jest również rozpowszechnianie wiedzy w środowisku lokalnym poprzez współpracę wielu instytucji lokalnych oraz organizacji pozarządowych o możliwości uzyskania profesjonalnej pomocy skierowanej nie tylko do ofiar ale również do sprawców przemocy domowej.

¹Zgodnie z założeniami „Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”.